

Sotsiaalministeerium

Meie: 05.12. 2024 nr 78

info@sm.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koja arvamus Sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruse nr 74 „Abivahendite loetelu, abivahendite eest tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise otsustamise ja erandite tegemise tingimused ja kord ning abivahendi kaardi andmed“ muutmise määruse eelnõule

Eesti Puuetega Inimeste Koda tänab Sotsiaalministeeriumit eelnõu, kus on sees olulisemad muudatused, mis võimaldavad edaspidi abivahendeid saada vajaduspõhiselt ilma puude raskuastme eelduseta, ettevalmistamise eest. Samuti oleme poolt muudatustele, mille läbi muutuvad soodsamaks mitmed liikumis- ja nägemisabivahendid ning inkontinentsustooted.

EPIKoda tähelepanekud määruse muudatustega seondult:

Eelnõust: edaspidi ei nõuta õdedelt ja ämmaemandatelt (sarnaselt arstidega) enam abivahendi kasutamise vajaduse tuvastamiseks ja sellekohase tõendi väljastamiseks eraldi täiendkoolituse läbimist. Erinevalt arstidest sisaldub vastav koolitus juba õe ja ämmaemanda õppes. Seega ei ole mõistlik seada õdedele ja ämmaemandatele arstidest erinevaid piiranguid. Abivahendi vajaduse tuvastamine ja abivahendi tõendi väljastamine õdede ja ämmaemandate poolt toimib edukalt ja selles osas ei ole probleeme tuvastatud. 2023. aasta lõpu seisuga on SKA korraldatud täiendkoolituse läbinud kokku ca 623 õde ja ämmaemandat. Aja jooksul on huvi täiendkoolituse vastu vähenenud (nt 2024. a kevadel toimunud koolitusele registreerus ainult 30 inimest). Sellest saab järeldada, et need, kes on soovinud, on saanud koolituse läbida. Kõigil enne 2021. aastat lõpetanud õdedel ja ämmaemandatel on olnud piisavalt aega, et täienduskoolitus läbida. Nendele lisaks saavad alates 2021. aastast tervishoiukõrgkoolide õe ja ämmaemanda eriala lõpetanud sama koolituse oma erialase õppe raames (ca 1434 isikut).

SKA lisab ka edaspidi oma veebilehele info abivahendite loetelus tehtud muudatuste kohta ning uuendab abivahendite teatmikku, mis on abistav materjal abivahendi vajajatele ja abivahendi tõendi väljastajatele. Samuti jagab SKA jätkuvalt tervishoiukõrgkoolidele vajalikku infot ja materjale õigusmuudatuste kohta, mida kõrgkoolid saavad oma õppeprogrammis arvestada.

Kui õde/ämmaemand on hariduse omandanud 5, 10, 15 või enam aastat tagasi ning tal ei ole edaspidi täiendava koolitumise kohustust, siis tema teadmised aeguvad. Abivahendite maailm areneb väga kiiresti ning tõendi väljastajad peavad regulaarselt (nt kord aastas) teadmisi uutest ja kasulikest abivahenditest värskendama. See kokkuvõtte joonistus välja ka oktoobris Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis toimunud arutelul, mis oli kokku kutsutud vajadusest koostada

mikrovalifikatsioon abivahenditega tegelevatele spetsialistidele. Arvestades, et tervishoiusüsteem liigub suunas, kus patsientidega töötavadki rohkem õed kui arstid, siis nende pädevuse hoidmine on oluline prioriteet.

EPIKoda on ka varasemalt välja toonud abivahenditega kaasnevat bürokraatiat inimesele. EPIKoja võrgustiku hinnangul on spetsialistide teadlikkus, millal ja millist tõendit väljastada, madal, mistõttu tuleb tegeleda nende teadlikkuse tõstmisega, et inimene saaks abi just sealt, kuhu ta oma murega pöördub. On ebaõiglane ja koormav, et inimene peab jooksuma asutuste vahel, kus spetsialistid jagavad teadmatuses väärinfot või ei oska inimest õigesse kohta juhatada või on nende teadlikkus uuematest abivahenditest ja nende taotlemise protsessist kesine. **Kas abivahendi tõendi väljastaja peab olema teadlik ainult tõendi väljastamise protseduurist, mitte sisuliselt teadma, millist abivahendit inimesele soovitada ja välja kirjutada? EPIKoja seisukoht on, et sisulised teadmised on tõendi väljastamisel samuti olulised, mistõttu palume eelnõu autoritel kaaluda lisaks abivahendi väljastamise protsessi teavitustööle täiendada erinevate spetsialistide, kes abivahenditõendeid väljastavad, ülesannete ringi sisuliste teadmiste regulaarse täiendamise kohustusega.**

Eelnõus: Lõikes 7 on loetletud, mida peab isik erandi taotlusele lisama. Taotlusele lisatakse: 1) abivahendite loetelus abivahendile kehtestatud piirhinna ühekordse tõstmise või loeteluvälise abivahendi taotlemiseks või kui abivahendile ei ole kehtestatud piirhinda, vähemalt kaks ühestel alustel võrreldavat hinnapakkumust.

Praktikas on juhtumeid, kus abivahendit on võimalik soetada ainult ühe teenusepakkuja poolt ja inimene esitab sellisel juhul ainult ühe hinnapakkumise ning Sotsiaalkindlustusamet aktsepteerib seda. Selguse huvides palume lisada eelnõusse ka, et sellisel juhul sobib esitada ainult üks hinnapakkumine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maarja Krais-Leosk

Tegevjuht

Kristi Kähär; Toetuste ja teenuste nõunik
+372 5401 0462; kristi.kahar@epikoda.ee